

**МІНІСТЕСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МІЛЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

**ТАКТИКА ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ
ТАКТУКА ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЮЄЮ**

06 листопада 2020 року

м. Ірпінь

УДК 355.55(06)
ББК 68.80я431

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України (протокол від 10.11 2020 № 12).

Організаційний комітет інтернет-конференції

Голова:

ЧМЕЛЮК Василь Васильович – проректор з питань підготовки кадрів податкової міліції – начальник факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції, к.ю.н.

Заступник голови:

ГРИЦУК Віктор Леонідович – начальник кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к.ю.н.;

БУХТІЯРОВ Олексій Анатолійович – заступник начальника кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к.ю.н.

Члени організаційного комітету:

АНТОНЕНКО Сергій Анатолійович – доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к.н. з фіз.вих. та спорту, доцент;

СРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к.пед.н.;

ПАРНИЦЯ Сергій Павлович – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к.ю.н., доцент;

БАДЬОРА Сергій Миколайович – доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, к.пед.н.;

ЛИСЕЮК Андрій Миколайович – заступник начальника кафедри оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н.;

КОВАЛЬ Микола Васильович – професор кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки, к.ю.н., професор

АНДРУЛІС Йанас Юозо – старший викладач кафедри військової підготовки

T15 Тези доповідей студенсько-курсанської інтернет-конференції «**Тактика поведіння зі зброєю**» (06 листопада 2020 року). Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 146 с.

Автори спрямували свій науковий пошук на дослідження теоретичних аспектів поведіння зі зброєю, тактичній підготовці в структурі професійної діяльності фахівця спеціальності «Правоохоронна діяльність», спеціальні професійні якості та практичні аспекти поведіння з вогнепальною зброєю.

За достовірність фактів, цитат, імен, назв та інших відомостей несуть відповідальність автори.

	ВИКОРИСТАННЯМ ЗБРОЇ	
Микола Васильович КОВАЛЬ	ВОГНЕПАЛЬНА ЗБРОЯ ЯК ПРИСТРІЙ, ЩО МОЖЕ БУТИ ВИКОРИСТАНИЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ ЛЮДИНИ НА САМОЗАХИСТ	47
Сергій Павлович ПАРАНИЦЯ	ІСТОРИЧНІ УМОВИ ВИНИКНЕННЯ ПОНЯТТЯ «ТАКТИКА»	52
Олена Володимирівна БУТОК	РОЗВИТОК ВАЖЛИВИХ СПЕЦІАЛЬНИХ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ	55
Антон Віталійович ЗВЕРСВ	РОЛЬ ВОЛОДІННЯ ЗНАННЯМИ З ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ ПРАЦІВНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У КОНТЕКСТІ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВИХ ТРАВМ	59
Анастасія Павлівна КОЛЬЧЕНКО, Андрій Володимирович ТШИН	БОЙОВИЙ ХОРТИНГ: ТАКТИКА ПОВОДЖЕННЯ З ВИЯВЛЕНОЮ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ ТА БОЙОВИМИ ПРИПАСАМИ	61
Олександр Юрійович ЛАКИЗЮК	ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕЗАКОННОГО ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ	65
Тетяна Володимирівна ЯКОВЕНКО	РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ТА СПЕЦІАЛЬНЕ ТАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ	69
Олександр Сергійович НАЗАРЕНКО Дмитро Олександрович ПРИЙМАК	ВИКОРИСТАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ЯК ЧИННИК ЗЛОЧИННОСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	71
Наталія Володимирівна ПАСЬКО	ЗАСТОСУВАННЯ	73

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ: ТАКТИКА ПОВОДЖЕННЯ З ВИЯВЛЕНОЮ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ ТА БОЙОВИМИ ПРИПАСАМИ

Кольченко Анастасія Павлівна,
*старший інспектор з особливих доручень кафедри спеціальних
дисциплін та організації професійної підготовки,
Університет державної фіскальної служби України*

Тішин Андрій Володимирович
*старший викладач кафедри спеціальних дисциплін та
організації професійної підготовки,
Університет державної фіскальної служби України*

Сьогодні відомо, що одним з факторів, які впливають на погіршення криміногенної ситуації в Україні, є значне збільшення в незаконному обігу вогнепальної зброї та боеприпасів, які із зони проведення бойових дій на сході нашої країни потрапляють на іншу її територію. Така зброя та боеприпаси можуть бути виявлені співробітниками правоохоронних органів як під час їх транспортування автомобільним або пасажирським залізничним транспортом, так і під час зберігання в спеціально обладнаних схованках у квартирах, житлових будинках, гаражах, приміщеннях господарсько-побутового призначення, виробничих та складських приміщеннях підприємств, установ, організацій тощо, зокрема занедбаних та покинутих [1–6].

Вогнепальна зброя – це пристрої, призначені для ураження цілей снарядами в заданому напрямку, що одержують направлений рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння метального заряду) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілей, що знаходяться на відстані. За рахунок значної кінетичної енергії та надійності найбільшу небезпеку становить бойова вогнепальна зброя – зброя, призначена для вирішення бойових та оперативно-службових завдань (спеціально створена для озброєння армій та інших воєнізованих підрозділів: гвинтівки, карабіни, автомати, кулемети, пістолети, револьвери тощо).

Боеприпаси – це багатoeлементні за своєю конструкцією пристрої одноразової дії, призначені для ураження об'єктів через постріл з вогнепальної зброї або вибуху. За призначенням поділяються на патрони до стрілецької вогнепальної зброї та вибухові пристрої (міни, гранати тощо) [7]. Слідчі та співробітники оперативних підрозділів зазвичай певною мірою володіють спеціальними криміналістичними знаннями, однак, найчастіше їх практичних навичок щодо поводження з виявленими вогнепальною зброєю та боеприпасами, їх оглядом та вилученням не достатньо. Тому при розслідуванні злочинів цієї категорії потрібним є використання спеціальних знань відповідних обізнаних осіб.

Однією з процесуальних форм використання спеціальних знань у слідчих (розшукових) діях є залучення спеціаліста, що сприяє правильній фіксації всіх обставин на місці події, уможливорює здійснення повного

комплексу досліджень слідів та речових доказів, виявлених на місці події, для повного та швидкого розкриття злочину.

На сьогодні експертна служба МВС України стала цивільною організацією й займається переважно проведенням судових експертиз [8]. Відповідно до Інструкції «Про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події» спеціалізована пересувна лабораторія Експертної служби МВС (а відповідно й закріплені за нею фахівці) може залучатися до участі в проведенні ОМП у кримінальному провадженні в разі виникнення об'єктивних обставин, пов'язаних зі вчиненням: убивства або умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого із застосуванням вогнепальної зброї; розбійного нападу із застосуванням вогнепальної зброї з постраждалими особами; зґвалтування неповнолітньої чи неповнолітнього, малолітньої чи малолітнього або таке, що спричинило особливо тяжкі наслідки; дорожньо-транспортної пригоди, під час якої загинуло двоє й більше осіб або госпіталізовано до медичних закладів п'ятеро й більше осіб; пожежі, під час якої загинуло двоє й більше осіб або госпіталізовано до медичних закладів п'ятеро й більше осіб; вибуху, загрози вибуху або виявлення саморобних вибухових пристроїв.

Метою слідчого огляду (обшуку) у кримінальних провадженнях, пов'язаних з розслідуванням незаконного обігу вогнепальної зброї та боєприпасів є: отримання вихідної інформації для висування версій про походження зброї та боєприпасів, способи їх переміщення та зберігання, осіб, які вчинили злочин; виявлення слідів осіб, причетних до незаконного обігу вогнепальної зброї та боєприпасів; фіксація та вилучення виявленої вогнепальної зброї та боєприпасів; з'ясування обставин учинення злочину; одержання даних про осіб, які можуть надати інформацію про обставини вчинення злочину; установлення обставин, що сприяли вчиненню злочинів тощо.

При отриманні інформації щодо зберігання вогнепальної зброї або боєприпасів у спеціально обладнаній схованці слід мати на увазі, що ця схованка може бути замінована [9]. Тому при відшуканні схованки та проникненні до неї потрібно залучити спеціалістів-вибухотехніків.

Як відомо, слідчий огляд складається з двох стадій – статичної й динамічної. Під час статичної стадії треба зафіксувати місце виявлення зброї (на якому боці лежить зброя, у який бік направлений ствол, виміряти відстань від зброї до не менше ніж двох постійних орієнтирів; здійснити оглядову та вузлову фотозйомку так, щоб окрім самої зброї в кадр потрапили найближчі предмети навколишньої обстановки.

При огляді зброї забороняється її розбирати, перевіряти взаємодію деталей, здійснювати постріли. У криміналістичній літературі трапляються рекомендації щодо розряджання зброї, яка оглядається лише після виявлення на її поверхні та фіксації слідів рук, мікрОВОЛОКОН тощо. На наш погляд, для

дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю вона спочатку має бути розряджена, а вже потім оглядатися на предмет виявлення зазначених слідів. Як уже наголошувалося, при виконанні таких дій спеціаліст-баліст має вжити заходів для запобігання пошкодження слідів, що можуть бути на поверхні зброї.

При огляді ручної гранати потрібно вжити заходів щодо виявлення на її поверхні слідів рук, мікрочасток тощо. Після цього в протоколі огляду (обшуку) зазначається стан її поверхні: колір; наявність, форму та розміри вм'ятин, подряпин, слідів корозії, сторонніх нашарувань тощо; наявність та зміст маркувальних позначень; чи був укрупнений у різьбове з'єднання запал, чи замість нього знаходилася пластмасова заглушка тощо [10]. Так, наприклад, на ручній гранаті Ф-1 на її боковій поверхні зазначається номер партії і шифр заводу-виробника. На донній частині - індекс виробу, шифр вибухової речовини, рік спорядження та номер заводу, на якому було споряджено гранату.

При огляді запалу відзначається його форма, розміри, наявність чеки, маркувальних позначень, які проставляються на скобі фарбою (номер партії) і клеймуванням (номер заводу-виготовлювача, рік виготовлення, тип запалу). Якщо боєприпаси були виявлені в штатному ящику, то в ньому може знаходитися опис боєприпасів, які зберігалися в цьому ящику до викрадення. В описі, за підписом командира підрозділу, зазначаються найменування, виробничі дані на боєприпаси та їх кількість. На боковій стінці штатного ящика є трафарет, який має такі дані: калібр патрона, зразок кулі, метал гільзи; кількість патронів у ящику; номер партії патронів і номер заводу-виробника; місяць і рік виготовлення патронів; марка пороху. Уся ця інформація може бути використана для висування версій щодо місця викрадення боєприпасів.

У результаті дослідження можна зробити висновки, що огляд вогнепальної зброї та боєприпасів на місці їх виявлення має здійснюватися під час таких слідчих (розшукових) дій, як огляд місця події та обшук (залежно від обставин конкретного кримінального провадження), з дотриманням відповідних заходів безпеки та залученням спеціаліста-баліста й спеціаліста вибухотехніка.

Список використаних джерел:

1. Біла В. Р., Єрмоменко Е. А., Чмелюк В. В. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. Ч. 2. С. 242–254.

2. Бухтіяров О. А., Єрмоменко Е. А., Гришук В. Л. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. Ч. 2. С. 126–139.

3. Грищук В. Л., Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної, функціональної підготовки студентів, курсантів і слухачів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів. *Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення* : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. Київ, 2020. С. 537–544.

4. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. К : ГС «НФБХУ», 2020. 203 с.

5. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників правоохоронних органів. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. С. 28–40.

6. Єрмоєнко Е. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів. *Теорія і методика хортингу*. 2017. Вип. 8. С. 19–33.

7. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія. Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. К : ГС «НФБХУ», 2020. 138 с.

8. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії. *Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі* : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфе., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. С. 18–23.

9. Параниця С. П., Єрмоєнко Е. А., Чмелюк В. В. Методи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів і курсантів правоохоронних спеціальностей засобами бойового хортингу. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. Ч. 2. С. 462–477.

10. Чмелюк В. В., Єрмоєнко Е. А., Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. Ірпінь, 2020. Ч. 2. С. 8–23.

Наукове видання

ТАКТИКА ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ІНТЕРНЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

06 листопада 2020 року

*Матеріали надруковані в авторській редакції.
За достовірність фактів, посилань, стилістичне та орфографічне оформлення
відповідальність несуть автори публікацій та їх наукові керівники.*

Здано до друку 12.11.2019. Формат 60x84x16
Папір офсетний № 1. Гарнітура «Timens New Roman»
Ум. друк.арк. 18,5
Тираж 70 примірників. Замовлення № 1056

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром
Університету ДФС України
08200, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська обл., Україна

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5104 від
20.05.2016